

Sygn. akt I KS 20/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 28 września 2022 r.,
w sprawie **P. P.**

oskarżonego z art. 286 § 1 k.k.

skargi prokuratora

na wyrok sądu odwoławczego - Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 17 marca 2022 r., sygn. akt IV Ka 48/22,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu

z dnia 22 listopada 2021 r., sygn. akt VIII K 564/21,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. **oddalić skargę,**
2. **kosztami postępowania skargowego obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań Stare-Miasto w Poznaniu z dnia 22 listopada 2021 r., sygn. akt VIII K 564/21, P. P. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 286 §1 k.k., polegającego na tym, że w dniu 18 czerwca 2020 r. w Poznaniu wspólnie i w porozumieniu z nieustalonymi osobami, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził M. L. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 11000 USD, w ten sposób, że pośredniczył w przekazaniu wymienionej kwoty nieustalonym osobom, po uprzednim wprowadzeniu pokrzywdzonej w błąd co do konieczności

przekazania tych pieniędzy podając się za funkcjonariusza Policji CBS na szkodę M.L. . Za ten czyn wymierzono oskarżonemu karę 9 miesięcy pozbawienia wolności.

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacją obrońcy oskarżonego – adwokata P. S.. Apelujący podniósł zarzut błędu w zakresie ustaleń faktycznych, poprzez wadliwe przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji, że oskarżony jest osobą jednokrotnie karaną, podczas gdy jest on osobą niekaraną, a także rażącą surowość wymierzonej mu kary 9 miesięcy pozbawienia wolności. W konkluzji obrońca, wniósł o zmianę zaskarżonego poprzez uznanie oskarżonego za winnego popełnienia występku z art. 286 § 1 k.k. i wymierzenie mu na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 37a § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1 pkt.1 k.k. i art. 34 § 1a pkt 1. k.k. w zw. z art. 35 § 1 k.k. kary 6 miesięcy ograniczenia wolności, przy zobowiązaniu oskarżonego do wykonywania w tym okresie nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym.

Wyrokiem z dnia 17 marca 2022 r., sygn. akt IV Ka 48/22, Sąd Okręgowy w Poznaniu, stwierdzając, że z uwagi na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku byłoby rażąco niesprawiedliwe, w oparciu o przepis art. 440 k.p.k., stanowiący podstawę orzekania niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu Poznań-Stare Miasto w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

Wyrok sądu odwoławczego został zaskarżony w całości skargą prokuratora. Skarżący zarzucił naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez jego zastosowanie i błędne uznanie, że zachodzą podstawy do ponowienia przewodu sądowego w całości na podstawie mylnego przyjęcia przez Sąd odwoławczy, że naruszenie przez Sąd Rejonowy przepisów procesowych, a to art. 117 § 1 i 2 k.p.k. skutkowało niedochowaniem podstawowych gwarancji procesowych, odpowiadających za rzetelności postępowania, a tym samym powodowało konieczność uchylenia wyroku i przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości, pomimo że Sąd odwoławczy nie ustalił, czy stosunek obrończy między oskarżonym a jednym z obrońców nie wygasł, a realia rozpatrywanej sprawy nakazywały poczynienie w tym kierunku dalszych ustaleń. W konsekwencji prokurator wniósł o uchylenie

zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę obrońca oskarżonego P. P. -adwokat P. S., wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Skarga prokuratora okazała się bezzasadna, a to skutkowało jej oddaleniem.

Argumenty wskazane przez skarżącego nie przekonują o wadliwości zaskarżonego orzeczenia. Zgodnie z treścią art. 539a § 3 k.p.k. skuteczność skargi na wyrok sądu odwoławczego, która jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, wymaga wykazania, iż wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia kasatoryjnego naruszało art.437 k.p.k., a więc nie zachodziła konieczność przeprowadzenia postępowania na nowo przewodu w całości lub nie zachodził przypadek określony w art. 454 k.p.k. albo też przy wydaniu orzeczenia nastąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Jak wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k. ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17).

Odnosząc się od realiów niniejszej sprawy i mając na uwadze przytoczony wyżej zakres kontroli Sądu Najwyższego w zakresie prawidłowości wydania orzeczenia kasatoryjnego należy stwierdzić, że uzasadnienie orzeczenia Sądu odwoławczego w sposób przekonywujący wykazuje prawidłowość podjętej decyzji o uchyleniu wyroku Sądu pierwszej instancji celem przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości.

Lektura akt sprawy wskazuje na fakt ustanowienia przez P. P. na etapie postępowania przygotowawczego najpierw pełnomocnika w trybie art. 87 § 2 k.p.k. - adwokata A. M. (k.82), a następnie dwóch obrońców. Adwokat A. W. zgłosiła swój

udział w sprawie jako obrońca w dniu 25 marca 2021 r. (k.103-104), załączając przy tym upoważnienie do obrony podpisane przez podejrzanego (k.105) oraz pełnomocnictwo substytucyjne dla aplikanta adwokackiego K. K. (k.106). Kolejnym obrońcą został ustanowiony adwokat P. S. (pełnomocnictwo k-113). Zgodnie z treścią art. 77 k.p.k. oskarżony może ustanowić jednocześnie nie więcej niż trzech obrońców.

Rację ma Sąd odwoławczy wskazując, że jednym z głównych uprawnień procesowych oskarżonego, gwarantowanych wprost w art. 42 ust. 2 Konstytucji RP, jak również w art. 6 ust.3 lit. c Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz.U. z 1993 r., nr 61, poz.284 ze zm.), jest prawo do ustanowienia i reprezentowania przez obrońcę. Zgłaszając swój udział w sprawie, ustanowiony obrońca czy jak w tym wypadku obrońcy, powinni być informowani o wszystkich czynnościach procesowych, w których mogą brać udział, a na organie prowadzącym postępowanie spoczywa ustawowy obowiązek wynikający wprost z treści art.117 § 1 i 2 k.p.k., zawiadamiania ich o takich czynnościach. Słusznie wskazuje Sąd odwoławczy, że taki obowiązek realizowany był wyłącznie w stosunku do jednego z obrońców oskarżonego tj. adwokata P. S., natomiast całkowicie pominięty wobec drugiego z obrońców tj. adwokat A. W.. W konsekwencji nie została ona zawiadomiona o terminie rozprawy i nie uczestniczyła w czynnościach procesowych. W aktach przedmiotowej sprawy brak jest jakiegokolwiek informacji wskazującej na wypowiedzenie stosunku obrończego przez oskarżonego P. P. z jednej strony albo pisma wskazującego na wypowiedzenie pełnomocnictwa przez ustanowionego obrońcę. W konsekwencji należy przyjąć, że ten stosunek obrończy nie ustał i oskarżony miał jednocześnie dwóch obrońców, natomiast tylko jeden z nich w osobie adwokata P. S. był informowany o czynnościach procesowych. W oczywisty sposób naruszało to prawo do obrony oskarżonego i stanowiło rażące naruszenie art. 117 § 1 i 2 k.p.k. oraz uniemożliwiało zachowanie reguł rzetelnego procesu. Należy zgodzić się z przytoczonym w uzasadnieniu Sądu odwoławczego poglądem Sądu Najwyższego, zaprezentowanym w przywołanym tamże uzasadnieniu postanowienia z dnia 29 października 2019 r., V KS 41/19, iż „brak zawiadomienia o terminach rozpraw jednego z trzech obrońców, których może ustanowić oskarżony, stanowi

naruszenie przepisów postępowania (art.117 § 1 i art. 6 w zw. z art. 77 k.p.k.) powodujące konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości (art.437 § 2 *in fine* k.p.k.), nawet jeżeli oskarżony korzystał w toku postępowania z pomocy dwóch innych obrońców”.

Niczego w tym zakresie nie zmienia zawarte w uzasadnieniu skargi twierdzenie, że zgodnie z wiedzą jej Autora stosunek obrończy został wypowiedziany przez adwokata A. W. jeszcze na etapie postępowania przygotowawczego, co ma wynikać z analizy akt podręcznych prokuratora i co miało zostać potwierdzone rozmową telefoniczną z wymienionym wyżej adwokatem. Pomijając już to, że informacje i dokumenty dotyczące korzystania przez oskarżonego z pomocy obrońcy powinny znajdować się w aktach przekazywanych sądowi z aktem oskarżenia, podkreślić trzeba, że ogólne i gołosłowne twierdzenia zawarte w uzasadnieniu skargi, a odwołujące się do akt podręcznych prokuratora i przeprowadzonej przez niego rozmowy telefonicznej z adwokatem pozbawione są procesowego znaczenia. Nie może być inaczej, skoro skarżący w żaden sposób ich nie udokumentował – nie przedstawił dokumentu potwierdzającego wygaśnięcie stosunku obrończego, notatki urzędowej z rozmowy z obrońcą, a nawet nie określił, kiedy miało do wypowiedzenia pełnomocnictwa przez adwokata A. W. i kiedy miała się odbyć przeprowadzona z nią rozmowa. Przy tym należy zaznaczyć na co zwrócił już w uzasadnieniu Sądu odwoławczy, że w akcie oskarżenia również nie ma informacji, aby oskarżony P. P., ustanowił jakiegokolwiek obrońcę, mimo że jak wynika z uzasadnienia skargi, jedynym ustanowionym obrońcą oskarżonego jest adwokat P. S..

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.

[as]